

II. správa SNB
analytický odbor

Čj.: CB-0077/188 /03-89

V Praze dne 30.8. 1989

[REDACTED]

Výtisk č. : 2
Přílohy : 5/12 4/10

Denní situační zpráva č. 188 /89 ze dne 30.8. 1989.

K bodu 2a) : č. 1

K bodu 2b) : č. 2, 5

K bodu 3) : č. 3

K bodu 4) : č. 4

Náčelník II. správy SNB
po mps. gen. by
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

Zničeno
n. e. 3, 4, 5, 6, 24

497

Výtisk číslo : 2

Počet listů : 3

K bodu 2a/ :

Rozdělovník: Ministr vnitra ČSSR
I. náměstek MV ČSSR
generální tajemník

Současná situace s NDR st. příslušníky /utečenci/, kteří se nacházejí na teritoriu NSR velvyslanectví v Praze, komplikuje normální chod velvyslanectví nejen po stránce politické, ale i pokud se normálního chodu a plnění úkolů pracovníky velvyslanectví týká. Ke dni 28.8.1989 se na území NSR velvyslanectví nacházelo 210 st. příslušníků NDR, kteří jsou ubytováni jak v prostorách hlavní budovy, tak i konzulárního oddělení a vojenských stanech postavených v zahradě velvyslanectví.

Vzhledem k problémům, které přítomnost NDR utečenců způsobuje, přijela do Prahy m.j. i delegace CDU poslanců Spolkového sněmu. Rozhovory, které poslanci vedli s NDR příslušníky ve směru jejich návratu a opuštění území NSR velvyslanectví, nedosáhly předpokládaného účinku. Po jejich ukončení opustila území NSR velvyslanectví pouze jedna 4 členná rodina..

Vzhledem k nárůstu počtu NDR příslušníků na území NSR velvyslanectví si nechal velvyslanec HUBER zjistit počet občanů NDR, kteří byli na velvyslanectví ubytováni v roce 1985 – kdy jich bylo na teritoriu NSR VV ubytováno 341.

Po zjištění těchto skutečnosti a neúspěchu poslanců CDU byla vedením velvyslanectví přijata následující opatření :

- vojensko letecký přidělenec BRIGEMANN objednal u pracovníků týlového zabezpečení Bundeswehru z Weidenu TRUSTELA 150 ks teplákových souprav, 300 ks žehliček, 20 kg margarinu, 50 kg nudlí, ovesných vloček, rýže a mouky, 20 kg kakaa, koření, zeleninu, bramborové polévky, ovocné šťávy a 500 konzerv s páry. Dále větší množství vaty a buničiny. Kromě toho budou přivezeny civilními stěhováky ze Schirdingu další postele pro očekávaný přírůstek;
- velvyslanec HUBER si nechal zavést speciální telefon pro spojení do NSR se státním tajemníkem /tzv. ELVOX/, zabezpečený proti odposlechu. Pro NDR občany zorganizoval dne 26.8.1989 v 17.30 hodin na zahradě ZÚ grillovací večírek, kterého se na základě pokynu velvyslance zúčastnilo 18 diplomatů ZÚ NSR v Praze, mnozí i s manželkami;
- pro zajištění zdravotní péče jsou přizváni lékaři z NSR, při komplikovanějších případech je počítáno s výpomocí naší nemocnice /Pod Petřínem/;
- vzhledem k vysokému počtu matek s dětmi byla opět povolána Rita LANSLEY z Bonnu, která se o tuto část utečenců z NDR bude starat a zároveň od nového školního roku by měla vést vyučování dětí školou povinných.

Vzhledem k trvalému nárěstu počtu NDR občanů na ZÚ a oznámení, že ZÚ je zavřeno, začali příslušníci SNB, konající venkovní ostrahu ZÚ, perlustrovat občany NDR. Při takovéto perlustraci dne 25.8.1989, kdy byli kontrolováni občané NDR: ERICH Stefan a LUSTERMANN Erika se třemi dětmi /6, 5let a 2 měsíčním/, tito hodili příslušníku SNB své pasy a po té byli vtaženi do budovy ZÚ NSR.

Nesouhlas s kontrolou prováděnou příslušníky SNB vystovil velvyslanec HUBER dne 27.8.1988, kdy před budovou ZÚ NSR upozornil službu konající příslušníky na to, že : "o tom, kdo půjde dovnitř /na ZÚ/ rozhoduje on a né čs. policisté".

Poznatek byl získán Pramenem č. 2 dne 28.8.1989, je hodnocen jako pravdivý a lze ho využít k informaci s. ministra vnitra ČSSR, I. nám. ministra vnitra a generálního tajemníka ÚV KSČ s. Jakeše.

Byla provedena opatření ke sledování dalšího vývoje situace a zabezpečení včasné informovanosti.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle usnesení
ZAK 2005 Sb

Výtisk číslo : 2
Počet listů : 4

K bodu 2b/ :

Rozdělovnik č. 1 :

Dne 28.8.1989 se v bytě Josefa KOTRČE uskutečnila schůzka výkonného výboru tzv. OBRODY - Klubu za socialistickou přestavbu. Schůzky se kromě KOTRČE zúčastnili Vojtěch MENCL, věnek ŠILHÁN, Čestmír CÍSAŘ, Miloš HÁJEK, Vladimír KABRNA, Vladimír KOLMISTR, Miroslav GRÉGR, Robert HORÁK, Josef DOMAÑSKÝ, Antonín BENČÍK a Václav KURAL.

Na schůzce byla podána informace o jednání s poslanci polské Solidarity a znova zdůrazněno, že bylo chybou, že se Adam MICHNIK při své návštěvě v MLR vyhnul kontaktu s Imre PODZGAYEM.

Dále byly předmětem diskuze informace ze stranických organizací, kde byly projednávány dokumenty týkající se i OBRODY. Bylo konstatováno, že prakticky vše v okresech byl zpracován samostatný informační materiál na základě dokumentů ÚV KSČ a přes upozornění, že ten ze členů KSČ, kdo bude navazovat kontakty na OBRODU, bude z KSČ vyloučen, trvá snaha o kontakt s OBRODOUNa zájem o její materiály.

V další části schůzky se přítomní shodli, že za současné situace je třeba postup OBRODY více promýšlet. Při hodnocení průběhu srpna 1989 pozitivně hodnotili, že poprvé nezávislé iniciativy vydaly výzvy ke klidu, přičemž k úplnému klidu vyzývala OBRODA, Václav HAVEL a kardinál TOMÁŠEK, což se

v některých iniciativách setkalo s kritikou. Pozitivně byla rovněž hodnocena skutečnost, že v žádném z vydaných prohlášení k výročí srpna nebyl obsažen požadavek odchodu vojsk z ČSSR, což je důkazem respektování reálného poměru sil v Evropě a důkazem politické zralosti ve všech iniciativách.

Do budoucna lze dle názoru přítomných očekávat ze strany státních orgánů:

- tvrdý postoj, kdy s provedenými domovními prohlídkami by byl spojen i trestní postih;
- zachování současného stavu;
- přechod na platformu dialogu.

Současná situace ukazuje, že nejreálnější je zachování současného stavu. V této souvislosti bylo konstatováno, že reakce státních orgánů na připravovaný "Dopis všem členům KSČ" byla do značné míry překvapující. Přes tuto reakci bylo dohodnuto, že dopis bude do konce září 1989 dopracován a připraven k rozeslání. V současné době je již připravena jeho nová verze. V diskuzi k tomuto tématu bylo konstatováno, že dopis musí být formulován tak, aby se skutečně obracel k řadovým členům KSČ a ne k vedení. Měl by být jakýmsi úvodním předsjezdovým příspěvkem OBRODY, přičemž k řadě otázek bude možnost se ještě před sjezdem vyjádřit. Dopis musí zejména upozornitelná nutnost aktivizace strany tak, aby zde nevznikla obdobná situace jako v PLR a MLR, přičemž důraz musí být položen na podmínění reforem skutečnou demokratizaci.

V diskuzi padly návrhy, aby součástí Dopisu byl požadavek na anulování Moskevských protokolů. Tento požadavek byl jako součást Dopisu zatím odmítnut.

Bylo dohodnuto, že dne 4.9.1989 se od 16.00 hodin uskuteční v bytě Vojtěcha MENCLY schůzka výkonného výboru, která připraví sbírku zastupitelstva OBRODY a tato by měla schválit konečné znění "Dopisu všem členům KSČ".

Dále byla podána informace, že ke zveřejnění je připraven dokument ke školství, pokračuje práce na Programových tézích OBRODY a bude nutno se soustředit na přípravu nové Ústavy a návrhu Stanov KSČ.

K práci na Programových tézích bylo konstatováno, že diskuse k nim probíhala i v letních měsících a to nejen v rámci OBRODY, ale i na některých oficiálních institucích, jako je Předsednictvo vlády ČSSR, Ústav ML ÚV KSČ apod. Nyní je nutno se zaměřit na co nejvíce informovanost o této diskuzi v DIALOGU tak, aby se diskuze k Programovým tézím stala i součástí diskuzí a připrav Kulatého stolu.

Bylo dohodnuto rozšířit komisi pro přípravu Programu OBRODY a prací v této komisi byli kromě BARTÝ a KRATOCHVÍLA pověřeni ŠILHÁN, MENCL a VRABEC.

Bylo konstatováno, že je nutno se důsledněji zaměřit na dosažení koordinovaného postupu všech iniciativ a v této souvislosti dá OBRODA impuls k zorganizování koordinačního setkání iniciativ v Praze.

Pokud se týká brněnské schůzky k přípravě založení tzv. občanského výboru, informoval Miloš HÁJEK, že termín této schůzky byl změněn na 11.9.1989. Bylo dohodnuto, že na tuto schůzku pojedou do Brna Miloš HÁJEK a Vladimír KOLMISTR.

V závěru byl Miloš HÁJEK jako předseda OBRODY pověřen, aby připravil a dne 29.8.1989 odeslat dopisy:

- s protestem proti uvěznění KUSÉHO a ČARNOGURSKÉHO v Bratislavě spolu s upozorněním na vývoj na Slovensku a na narůstající protimaďarské nálady;
- omluvu za uvěznění maďarských občanů podílejících se na protestní akci na Václavském náměstí dne 21.8.1989.

Poznatek byl získán dne 29.8.1989 Pramenem č. 1 a je hodnocen jako seriozně přenesený. Lze ho využít v informačním toku FMV.

Provedená opatření jsou zaměřena na kontrolu činnosti OBRODY a narušení další schůzky výkonného výboru s cílem získat dokumentaci a omezit rozšiřování "Dopisu všem členům KSČ".

504

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle § 10 odst. 1 zákona č. 120/2005 Sb.

Výtisk č.: 2

číslo listu: 2

K bodu 4Rozdělovník č. 1

Na obchodní oddělení ZÚ USA v Praze byla doručena informace v názvu Shelley CALBRAITHOVÁ z oddělení východní Evropy s SSSR Správy pro mezinárodní obchod USA hodnotí současné postavení Československa v mezinárodním obchodě. Podle této informace ČSSR představuje pro západní firmy obchod v hodnotě více než 3,5 miliardy dolarů na němž se USA podílí jen malým procentem. V roce 1988 činil např. americký vývoz do ČSSR pouze 55 milionů dolarů.

Podle názoru CALBRAITHOVÉ se v letošním roce pro americké firmy nabízí specifické příležitosti pro prodej počítačových licencí, lékařských a laboratorních nástrojů, zařízení na kontrolu znečištění ovzduší, elektroniky, obráběcích a dřevobrábkových strojů.

V informaci se dále uvádí, že Československo již sedmý rok zaznamenává hospodářský růst s předpokladem jeho dalšího pokračování. Je pozitivně hodnoceno kreditní postavení ČSSR, které je označováno jako solidní. CALBRAITHOVÁ poukazuje na možnosti zvýšení obchodu s ČSSR v souvislosti s postupně zaváděnými reformami u nás. Je zejména zdůrazňována možnost spolupráce s čs. partnery v oblasti ochrany životního prostředí, potřeby odsířovacích zařízení a dalších zařízení s nízkou energetickou náročností. V důsledku tohoto vývoje v ČSSR roste i poptávka po kooperacích s smíšených podnicích.

V uvedených souvislostech je v závěru informace připomín letošní brněnský veletrh, který je charakterizován jako vhodná příležitost pro americké firmy navázat přímé kontakty s čs. partnery zejména v doporučovaných oblastech čs. národních podniků.

Jedná se o hodnotěrnou informaci získanou Pramenem č. 1
dne 30.8.1989. Uváděnou snahu GALER ALTHOVÝ orientovat americké
firmy na spolupráci s čs. partnery zejména v oblasti životní-
ho prostředí lze hodnotit, v rámci aktivit zemí KS, jako cí-
levědomě soustředěnou na devizově značnou náročnou nevýrobní
sféru čs. NH.

- 2 -

Jedná se o hodnověrnou informaci získanou Pramenem č. 1
dne 30.8.1989. Uváděnou snahu GALER ALTHOVÉ orientovat americké
firmy na spolupráci s čs. partnery zejména v oblasti životní-
ho prostředí lze hodnotit, v rámci aktivit zemí KS, jako cí-
levědomě soustředěnou na devizově znevýhodnou nevýrobní
sféru čs. NH.

**ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH
Zpráv**
Zrušen stupeň utajení (svazky) dnem 1. 1. 2008 podle Ustanovení § 157 odst. 3
OZK 2005 Sb.

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

Výtisk č. 1
Počet listů 1

Dne 16.8.1989 se uskutečnila schůze právní komise tzv. Československého helsinského výboru (ČSHV) v restauraci Černý pivovar. Jednalo se o krátké jednání, za účasti V. PAVLÍČKA, K. DUDY, M. DYMÁČKA, M. PUDILA a Z. JIČÍNSKÉHO. Při jednání komise byly předloženy "Stanovy ČSHV", respektive jejich návrh, který srovnal PUDIL. Stanovy zahrnují poslání výboru a formy jeho činnosti, odstavec týkající se členů výboru, jejich práv a poviností, organizační struktury, orgánů výboru, všeobecná ustanovení, vyznamenání a výchovná opatření. Kopie materiálu byla předána jednotlivým členům výboru s tím, aby jej prostudovali a připomínky přednesli na další schůzi komise, dne 12. září 1989.

Na této schůzi mají být dále projednány podněty k návrhu nové ústavy, týkající se práva shromážďovacího a spolkovacího.

Poznatek byl získán dne 24.8.1989 Prezmem č. 1 a je hodnocen jako pravdivý. Je určen k informaci v rámci informačního toku FMV.

ARCHIV
Zrušený stupeň utajení (svazky)